



Digitalizarea statisticii oficiale – obiectiv strategic al Institutului Național de Statistică

Dezvoltarea continuă a tehnologiei care își pune amprenta asupra modului în care societatea evoluează obligă, în mod firesc, statistica oficială să își asume schimbări ale proceselor de dezvoltare, culegere, prelucrare și diseminare a datelor statistice.

În acest context, statistica europeană, dar și cea românească, se confruntă cu provocări majore, făcând față abundenței de noi surse de date, unui număr crescând de furnizori de date, platforme specializate de diseminare, motoare de căutare și alte aplicații bazate pe inteligență artificială (IA) pentru căutare de informații statistice.

Toate acestea sunt considerate, în același timp, și oportunități pentru ca statistica să fie mai relevantă și mai eficientă, păstrându-și misiunea de a furniza date statistice de înaltă calitate pentru fundamentarea deciziilor politice, alimentând dezbaterea publică pentru decidenți, întreprinderi, cetățeni, mass-media, fidelă principiului că fiecare are dreptul de a trăi într-o societate informată.

Una dintre prioritățile strategice ale Institutului Național de Statistică (INS) este legată de conturarea de noi frontiere ale statisticii oficiale, ieșind din tiparul tradițional de producție a datelor, asumându-și noi roluri în ecosistemul național al datelor, valorificând expertiza de la nivel european pentru armonizarea datelor și interoperabilitatea sectorului public al datelor.

Sunt câteva proiecte de mare anvergură pe care INS le are pe agenda de lucru. Astfel:

- Institutul Național de Statistică este partener alături de alte patru instituții publice (Administrația Națională de Meteorologie, Secretariatul General al Guvernului, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației și Jandarmeria Română) sub coordonarea Autorității pentru Digitalizarea României în proiectul Administrație Performantă cu Tehnologii Avansate în cadrul Programului Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare.

Proiectul, cu o durată de 4 ani, își propune ca rezultate estimate îmbunătățirea semnificativă a eficienței serviciilor și angajamentului public și o nouă abordare privind implicarea cetățenilor în serviciile de e-guvernare, prin experiențe personalizate și interactive.

În cazul statisticii, se prevede implementarea soluțiilor digitale cu IA specifice domeniului statistic, crearea unei aplicații pentru IA și analizei de date ce va asigura dezvoltarea unor modele de IA antrenate pe date specifice domeniului statistic cu scopul de a facilita luarea unor decizii privind politici publice bazate pe dovezi.

- INS a formulat și transmis o cerere de finanțare pentru proiectul Date și Informații Statistice Tehnologizate de Interes Național pentru Cunoaștere și Transparență (DISTINCT) în cadrul Programului Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare. Obiectivul proiectului ce ar urma să se dezvolte pe o perioadă de 4 ani vizează implementarea unui sistem informatic integrat care să asigure, pe de o parte, un mediu digitalizat de colectare a datelor de la operatorii economici/companii/întreprinderi, precum și persoane fizice și gospodării individuale, iar pe de altă parte, o expunere a informațiilor către cetățeni, mediul de afaceri, instituții publice, mediul academic și universitar și publicul larg, practic toate categoriile de utilizatori de statistici, într-o manieră agregată, oferind posibilitatea reutilizării datelor colectate pentru elaborarea de studii/analize/cercetări orientate spre o cerere specifică. Acest deziderat este în acord cu misiunea esențială a statisticilor oficiale, aceea de a furniza informații despre societate, întreprinderi și mediu înconjurător tuturor cetățenilor, factorilor de decizie, cercetătorilor și actorilor economici, permițându-le să ia decizii și să-și formeze opinii bazate pe fapte și dovezi. Sistemul informatic va sprijini și eficientiza activitățile care definesc funcțiile INS, consolidând rolul pe care îl are instituția, respectiv de coordonare a activităților statistice ale autorităților și instituțiilor publice cuprinse în Sistemul statistic din România.

Autoritatea pentru Digitalizarea României, în calitate de Autoritate de Management pentru Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 2021-2027 este un partener de încredere al INS, ghidând experții statisticieni, dincolo de știința și practica cercetărilor statistice aplicate pe care le stăpânesc atât de bine, în “hățișul” la fel de complicat al viitorului proces de digitalizare al INS, precum și în scrierea și în implementarea proiectelor.

- De asemenea, în anul 2025 s-a lansat un proiect de sprijin tehnic al cărui beneficiar este INS și care vizează digitalizarea conturilor naționale, ceea ce va contribui la reducerea timpului de procesare a datelor și diminuarea posibilelor riscuri aferente manipulării unor mari baze de date. Alături de INS sunt implicate în acest proiect și Banca Națională a României, Ministerul Finanțelor și Unitatea de Coordonare pentru Instrumentul de Suport Tehnic din cadrul Secretariatului General al Guvernului, care au un rol esențial pentru succesul acestuia. Proiectul primește sprijin tehnic din partea Direcției Generale de Sprijin pentru Reforme Structurale (DG REFORM) a Comisiei Europene. Să ne amintim că Produsul Intern Brut este probabil cel mai folosit dintre indicatorii macroeconomici ai conturilor naționale care, per total, furnizează informații despre structura și performanța economiilor.

Toate proiectele mai sus-amintite înseamnă valorificarea tehnologiilor moderne pentru excelența statisticii oficiale astfel încât statistica românească, înțelegând trendul dinamic al tehnologiei, să rămână relevantă în mediul digital pentru toate categoriile sale de utilizatori.